Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

20 päivänä joulukuuta 2017*

Muutoksenhaku – Valtiontuki – Digitaalitelevisio – Tuki maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla – Avustus maanpäällisen digitaalisen televisiolähetysverkon operaattoreille – Päätös, jolla tukitoimenpiteet todetaan osittain sisämarkkinoille soveltumattomiksi – Valtiontuen käsite – Etu – Yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu – Määritelmä – Jäsenvaltioiden harkintavalta

Asiassa C-70/16 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 5.2.2016,

Comunidad Autónoma de Galicia ja

Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal), kotipaikka Santiago de Compostela (Espanja),

edustajinaan F. J. García Martínez ja B. Pérez Conde, abogados,

valittajina,

ja jossa muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään P. Němečková, É. Gippini Fournier ja B. Stromsky,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

SES Astra SA, kotipaikka Betzdorf (Luxemburg), edustajinaan F. González Díaz ja V. Romero Algarra, abogados, sekä F. Salerno, avocat,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

kuultuaan julkisasiamiehen 7.9.2017 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Comunidad Autónoma de Galicia (Galician itsehallintoalue, Espanja) ja Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal) vaativat valituksessaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 26.11.2015 antaman tuomion Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal v. komissio (T-463/13 ja T-464/13, ei julkaistu, EU:T:2015:901; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteet, joissa vaadittiin kumoamaan valtiontuesta SA.28599 ((C 23/2010) (ex NN 36/2010, ex CP 163/2009)), jota Espanjan kuningaskunta on myöntänyt maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla (Castilla-La Manchan ulkopuolella), 19.6.2013 annettu komission päätös 2014/489/EU (EUVL 2014, L 217, s. 52; jäljempänä riidanalainen päätös).

Asian tausta ja riidanalainen päätös

2 Unionin yleinen tuomioistuin on esittänyt asian taustalla olevat tosiseikat valituksenalaisen tuomion 1–22 kohdassa. Niistä voidaan tehdä tätä oikeudenkäyntimenettelyä varten seuraava yhteenveto.

3 Nyt esillä oleva asia koskee joukkoa toimenpiteitä, jotka Espanjan viranomaiset ovat toteuttaneet, kun Espanjassa siirryttiin analogisista radio- ja televisiolähetyksistä digitaalisiin lähetyksiin, koko Espanjan alueella Comunidad Autónoma de Castilla-La Manchaa (Kastilia-La Manchan itsehallintoalue, Espanja) lukuun ottamatta (jäljempänä kyseessä oleva toimenpide).

4 Espanjan kuningaskunta otti käyttöön säännöstön edistääkseen analogisista lähetyksistä digitaalisiin lähetyksiin siirtymistä koskevaa prosessia antamalla muun muassa 14.6.2005 lain 10/2005 maanpäällisen verkon digitaalitelevision edistämistä, kaapelitelevisiotoiminnan vapauttamista ja moniarvoisuuden tukemista koskevista kiireellisistä toimenpiteistä (Ley 10/2005 de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo; BOE nro 142, 15.6.2005, s. 20562) ja 29.7.2005 kuninkaan asetuksen 944/2005 maanpäällisen verkon digitaalitelevisiota koskevan kansallisen teknisen suunnitelman hyväksymisestä (Real Decreto 944/2005 por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre; BOE nro 181, 30.7.2005, s. 27006). Kyseisen kuninkaan asetuksen mukaan yksityisten kansallisten lähetystoiminnan harjoittajien on huolehdittava siitä, että 96 prosenttia väestöstä voisi vastaanottaa maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolähetyksiä, ja julkisten kansallisten lähetystoiminnan harjoittajien olisi huolehdittava siitä, että näin voi tehdä 98 prosenttia väestöstä.

5 Mahdollistaakseen siirtymisen analogisesta televisiosta maanpäällisen verkon digitaalitelevisioon Espanjan viranomaiset jakoivat Espanjan kolmeen eri alueeseen, joista käytettiin nimitystä alue I, alue II ja alue III. Nyt käsiteltävissä asioissa kyseessä oleva alue II käsittää vähemmän kaupungistuneet ja syrjäiset alueet, joiden osuus Espanjan väestöstä on 2,5 prosenttia. Kyseisellä alueella lähetystoiminnan harjoittajat eivät kaupallisen intressin puuttuessa ole investoineet digitalisointiin, minkä johdosta Espanjan viranomaiset ovat ottaneet käyttöön julkisen rahoituksen.

6 Consejo de Ministros (ministerineuvosto, Espanja) hyväksyi vuoden 2007 syyskuussa maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolähetyksiin siirtymistä koskevan kansallisen suunnitelman, jonka päämääränä oli päästä siihen, että maanpäällisen verkon digitaalitelevisiopalvelu kattaa Espanjan väestöstä saman määrän kuin analoginen televisiopalvelu oli kattanut mainitusta väestöstä vuonna 2007 eli yli 98 prosenttia kyseisestä väestöstä ja Baskimaan, Katalonian ja Navarran (Espanja) itsehallintoalueiden väestön kokonaan tai lähes kokonaan.

7 Maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle vahvistettujen kattamisvelvoitteiden saavuttamiseksi Espanjan viranomaiset suunnittelivat myöntävänsä julkista rahoitusta muun muassa maanpäällisen verkon digitalisointiprosessin edistämiseksi alueella II ja erityisesti kyseisellä alueella sijaitsevilla itsehallintoalueilla.

8 Espanjan teollisuus-, turismi- ja kauppaministeriö (Ministerio de Industria, Turismo y Comercio; jäljempänä ministeriö) teki vuoden 2008 helmikuussa päätöksen, jolla oli tarkoitus parantaa televiestintäinfrastruktuuria ja määrittää niiden toimien rahoituksen kriteerit ja jakautuminen, joilla pyritään kehittämään tietoyhteiskuntaa Plan Avanza -nimisen suunnitelman pohjalta. Kyseisellä päätöksellä hyväksytty talousarvio kohdennettiin osittain televisiolähetysten digitalisointiin alueella II.

9 Televisiolähetykset digitalisoitiin vuoden 2008 heinäkuun ja marraskuun välisenä aikana. Tämän jälkeen ministeriö siirsi varat itsehallintoalueille, jotka sitoutuivat kattamaan muut toimintakustannukset omista talousarvioistaan.

10 Ministerineuvosto päätti vuoden 2008 lokakuussa osoittaa lisävaroja maanpäällisen verkon digitaalitelevision kattavuuden laajentamiseksi ja loppuun saattamiseksi sellaisten digitalisointiin siirtymistä koskevien hankkeiden yhteydessä, jotka oli määrä panna täytäntöön vuoden 2009 ensimmäisellä puoliskolla.

11 Tämän jälkeen itsehallintoalueet aloittivat laajennuksen toteuttamisen. Ne käynnistivät tätä varten tarjouskilpailuja tai antoivat laajennuksen toteuttamisen yksityisten yritysten tehtäväksi. Tietyissä tapauksissa itsehallintoalueet antoivat laajennuksen toteuttamisen kuntien tehtäväksi.

12 Euroopan komissio vastaanotti 18.5.2009 kantelun, jonka tekijänä oli SES Astra SA ja joka koski Espanjan kuningaskunnan hyväksymää valtiontukiohjelmaa analogisesta televisiosta maanpäällisen verkon digitaalitelevisioon siirtymiseksi alueella II. SES Astran mukaan kyseinen ohjelma oli ilmoittamatonta tukea, joka voi vääristää kilpailua maanpäällisen lähetysverkon ja satelliittiverkon välillä.

13 Komissio ilmoitti 29.9.2010 päivätyllä kirjeellä Espanjan kuningaskunnalle päätöksestään aloittaa SEUT 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely kyseisestä tukiohjelmasta koko Espanjan alueella, lukuun ottamatta Kastilia-La Manchan itsehallintoaluetta, jonka osalta aloitettiin erillinen menettely.

14 Komissio antoi tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen, jonka päätösosan 1 artiklassa todetaan, että maanpäällisen televisioverkon operaattoreille maanpäällisen digitaalisen lähetysverkon käyttöönottoon, ylläpitoon ja käyttöön alueella II myönnetty valtiontuki on toteutettu SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti ja että se ei sovellu sisämarkkinoille, lukuun ottamatta tukea, joka on myönnetty teknologianeutraaliutta koskevan edellytyksen mukaisesti. Kyseisen päätöksen päätösosan 3 artiklassa tuo sisämarkkinoille soveltumaton tuki määrätään perittäväksi takaisin maanpäällisen digitaalisen lähetysverkon operaattoreilta riippumatta siitä, olivatko ne saaneet tukea suoraan vai välillisesti.

15 Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen perusteluissa ensinnäkin, että keskushallinnon tasolla hyväksytyt eri säädökset sekä ministeriön ja itsehallintoalueiden välillä tehdyt sopimukset muodostivat perustan tukiohjelmalle maanpäällisen verkon digitaalitelevision laajentamiseksi alueella II. Käytännössä itsehallintoalueet ovat soveltaneet maanpäällisen verkon digitaalitelevision laajentamista koskevia Espanjan hallituksen ohjeita.

16 Komissio totesi toiseksi, että kyseessä olevaa toimenpidettä oli pidettävä SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena. Komissio korosti tältä osin erityisesti, että Espanjan viranomaiset olivat esittäneet yksinomaan Baskimaan itsehallintoaluetta koskevan tapauksen väittääkseen, ettei kyse ollut valtiontuesta 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415; jäljempänä Altmark-tuomio) vahvistettujen edellytysten mukaisesti. Kyseisen tuomion ensimmäinen edellytys (jäljempänä ensimmäinen Altmark-edellytys), jonka mukaan

yhtäältä tuensaajayrityksen tehtäväksi on tosiasiassa annettava julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen ja toisaalta nämä velvoitteet on määriteltävä selvästi, ei ollut kuitenkaan komission mukaan täyttynyt. Koska palvelujen tuottamista mainitun itsehallintoalueen kannalta vähäisimmin kustannuksin ei ollut varmistettu, myöskään mainitun tuomion neljäs edellytys (jäljempänä neljäs Altmark-edellytys) ei ollut täyttynyt.

17 Komissio katsoi kolmanneksi, että kyseessä olevaa toimenpidettä ei voitu pitää sisämarkkinoille soveltuvana valtiontukena SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla siitä huolimatta, että toimenpiteellä pyrittiin saavuttamaan selvästi määritelty, yhteisen edun mukainen tavoite, ja että kyseessä oli merkityksellisten markkinoiden markkinahäiriö. Sen mukaan mainittu toimenpide ei ollut teknologianeutraaliuden periaatteen mukainen, joten se ei ollut oikeasuhteinen eikä asianmukainen väline maksuttomien kanavien kattavuuden varmistamiseen alueen II asukkaille.

18 Komissio katsoi neljänneksi, että koska maanpäällisen verkon käyttöä ei ollut määritelty riittävän täsmällisesti julkiseksi palveluksi, kyseessä olevaa toimenpidettä ei voitu perustella SEUT 106 artiklan 2 kohdan nojalla.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

19 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 30.8.2013 jättämällään kannekirjelmällä kanteet, joissa ne vaativat riidanalaisen päätöksen kumoamista.

20 Unionin yleinen tuomioistuin päätti 9.2.2015 antamallaan määräyksellä asianosaisia kuultuaan yhdistää asiat suullista käsittelyä ja tuomion antamista varten.

21 Valittajat esittävät kanteensa tueksi neljä kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste perustui SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomiseen. Muut kanneperusteet esitettiin toissijaisesti. Toinen ja kolmas kanneperuste koskivat kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Kyseiset kanneperusteet perustuivat SEUT 106 artiklan 2 kohdassa ja SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen hyväksymisedellytysten noudattamatta jättämiseen. Valittajat väittivät neljännessä kanneperusteessaan, että komissio on luonnehtinut virheellisesti Retegalin ”sääntöjenvastaisen valtiontuen tuensaajaksi”.

22 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla jokaisen kanneperusteen asiakysymyksen osalta ja siten kanteet kokonaisuudessaan.

Asianosaisten ja muiden osapuolten vaatimukset

23 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

– kumoaa valituksenalaisen tuomion

– ratkaisee lopullisesti niiden kumoamiskanteet ja kumoaa riidanalaisen päätöksen ja

– velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Komissio ja SES Astra vaativat, että unionin tuomioistuin hylkää valituksen ja velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valituksen tarkastelu

25 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi neljään valitusperusteeseen. Ensimmäinen valitusperuste perustuu oikeudelliseen virheeseen siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin ei ole kumonnut riidanalaista päätöstä osittain, vaikka se oli hyväksynyt valittajien neljännen kumoamisperusteen, joka perustui arviointivirheeseen siltä osin kuin on kyse Retegalin luonnehtimisesta sääntöjenvastaisen tuen saajaksi. Toinen valitusperuste perustuu SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomiseen siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että edellytykset kyseessä olevan toimenpiteen luonnehtimiselle valtiontueksi olivat täyttyneet. Kolmas valitusperuste perustuu perusteluvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen ja SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomiseen siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on virheellisesti päätellyt, että kyseinen toimenpide on valikoiva. Neljäs valitusperuste perustuu oikeudelliseen virheeseen, joka on tehty tulkittaessa SEUT 14 artiklaa, SEUT 106 artiklan 2 kohtaa ja pöytäkirjaa N:o 26 yleistä etua koskevista palveluista.

Ensimmäinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

26 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen siltä osin kuin sen olisi valittajien neljättä kumoamisperustetta koskevan arviointinsa päätteeksi pitänyt hyväksyä niiden kanteet osittain SEUT 264 artiklan vaatimusten mukaisesti.

27 Ensimmäiseksi valittajat väittävät, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin myönsi itsekin valituksenalaisen tuomion 160 kohdassa – komission päätöksen päätösosaa on tulkittava kyseisen päätöksen perustelukappaleiden valossa. Ne huomauttavat, että riidanalaisen päätöksen päätösosassa ei tosin toisteta nimenomaisesti, keitä tuensaajat olivat ja kuinka paljon tukea oli myönnetty. Päätösosassa esitetty viittaus kyseisen päätöksen 6.2 jaksoon ja näin ollen sen 193 ja 194 perustelukappaleeseen johtaa kuitenkin siihen, ettei valituksenalaisen tuomion 149–163 kohdassa olevilla toteamuksilla ole enää oikeusvaikutusta.

28 Toiseksi valittajien mukaan on niin, että kun otetaan huomioon [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1) 13 ja 14 artikla, unionin yleinen tuomioistuin ei voinut pätevästi väittää valituksenalaisen tuomion 153 kohdassa, että riidanalaisen päätöksen 193 ja 194 perustelukappaleessa vain esitetään kyseessä olevan sääntöjenvastaisen tuen takaisinperimisen kannalta tarpeellisia tietoja.

29 Kolmanneksi vaikka unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisessa tuomiossa, ettei niistä riidanalaisen päätöksen perustelukappaleista voinut johtua mitään seurausta, joissa komissio on yksilöinyt tuensaajat ja takaisinperittävän tuen määrän, se on virheellisesti jättänyt ilmaisematta tämän toteamuksen kyseisen tuomion päätösosassa.

30 Neljänneksi valittajat katsovat, että tällaisen laiminlyönnin johdosta Espanjan viranomaiset eivät voi kyseessä olevan sääntöjenvastaisen tuen takaisinperimismenettelyn yhteydessä arvioida riidanalaisen päätöksen ulottuvuutta, toisin kuin mitä varsinkin oikeusvarmuuden periaate edellyttää.

31 Komissio väittää, että tämä ensimmäinen valitusperuste perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan, koska – toisin kuin valittajat väittävät – kyseisessä tuomiossa ei hyväksytä yhtäkään valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämää argumenttia.

32 SES Astran mielestä ensimmäisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat, koska sillä pyritään todellisuudessa riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista esittämät arvioinnit.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan lähinnä, että valituksenalaisen tuomion perustelujen, joilla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi niiden neljännen kumoamisperusteen, joka perustui arviointivirheeseen luonnehdittaessa Retegal kyseessä olevan sääntöjenvastaisen tuen saajaksi, olisi pitänyt johtaa riidanalaisen päätöksen osittaiseen kumoamiseen.

34 Siltä osin kuin valittajien väite koskee sitä, että valituksenalaisen tuomion perustelut ja tuomiolauselma ovat väitetysti epäjohdonmukaisia, on hylättävä SES Astran väite tuon valitusperusteen tutkittavaksi ottamista koskevien edellytysten puuttumisesta.

35 Asiakysymyksen osalta mainittu valitusperuste perustuu valituksenalaisen tuomion ilmeisen virheelliseen tulkintaan.

36 Kyseisen tuomion 151 ja 160 kohdasta ilmenee näet selkeästi, että – toisin kuin valittajat väittävät – unionin yleinen tuomioistuin ei hyväksynyt niiden neljättä kumoamisperustetta vaan hylkäsi sen tehottomana.

37 Valituksenalaisen tuomion 153 kohdasta ilmenee tältä osin, että unionin yleinen tuomioistuin muun muassa vastasi valittajien väitteisiin huomauttamalla, että komissio oli riidanalaisen päätöksen 189–195 perustelukappaleessa, jotka ovat kyseisen päätöksen 6.2 kohdassa, vain antanut Espanjan kuningaskunnalle kyseessä olevan toimenpiteen edunsaajia koskevia tietoja, jotta kyseinen jäsenvaltio voisi täyttää mainitun päätöksen 3 ja 4 artiklan mukaiset takaisinperimistä ja tiedottamista koskevat velvollisuutensa.

38 Unionin yleinen tuomioistuin täsmensi lisäksi kyseisessä kohdassa, että siltä osin kuin komissio oli riidanalaisen päätöksen 193 perustelukappaleessa katsonut yhtäältä, että Galiciassa vallitseva tilanne kuului tukiohjelman ryhmään, jossa verkon laajennus oli annettu verkko-operaattorina toimivan julkisen yrityksen tehtäväksi, ja toisaalta, että Retegal oli kyseessä olevan toimenpiteen edunsaaja kyseisellä itsehallintoalueella, kyseiset seikat merkitsivät alustavaa arviointia kyseisen päätöksen siinä vaiheessa, joka koskee kyseessä olevan tukiohjelman sääntöjenmukaisuuden arviointia. Se näet totesi, että kyseiset toteamukset eivät merkinneet oikeudellisesti sitovaa kannanottoa Galiciassa vallitsevan tilanteen ja Retegalin tuensaajaksi luonnehtimisen osalta, koska riidanalaisen päätöksen 189 perustelukappaleen mukaan kyseinen tilanne oli edelleen Espanjan viranomaisten arvioitavana.

39 Unionin yleinen tuomioistuin päätteli valituksenalaisen tuomion 160 kohdassa, että Espanjan kuningaskunnan tehtävänä oli määrittää mainitun päätöksen 4 artiklassa tarkoitetun riidanalaisen tuen takaisinperimisen yhteydessä, jäikö kyseessä oleva tuki Galiciassa takaisinperimisvelvollisuuden ulkopuolelle saman päätöksen 1 ja 3 artiklaan sisältyvien seikkojen nojalla, kun niitä tulkitaan kyseisen päätöksen 185 ja 186 perustelukappaleen valossa. Siltä osin kuin valittajat väittivät lähinnä, että komissio oli esittänyt virheellisiä toteamuksia Galiciassa takaisinperittävästä tuesta, unionin yleinen tuomioistuin siis katsoi, että kyseinen argumentaatio oli tehoton.

40 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä selvästi perusteettomana.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

41 Valittajat moittivat toisessa valitusperusteessaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tulkinnut virheellisesti sen valvonnan laajuutta, joka sen oli suoritettava unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön nojalla, siltä osin kuin se vahvisti kyseessä olevan toimenpiteen luonnehtimisen valtiontueksi nojautumalla valituksenalaisen tuomion 57, 61

ja 79 kohtaan. Ne väittävät tältä osin, että unionin yleinen tuomioistuin ei tarkastanut komission esittämien tosiseikkojen paikkansapitävyyttä eikä ottanut huomioon niiden unionin yleisessä tuomioistuimessa esittämiä seikkoja varsinkaan asianomaisen toiminnan taloudellisesta luonteesta.

42 Ensimmäiseksi unionin yleinen tuomioistuin kuvasi ilmeisen virheellisesti kyseessä olevaa toimintaa Galiciassa katsoessaan muun muassa valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa, että maanpäällistä digitaalista televisiolähetysverkkoa voitiin käyttää kaupallisesti, vaikka valittajat olivat osoittaneet ensimmäisessä oikeusasteessa, ettei näin ollut mainitun verkon teknisten ominaisuuksien ja varustetason sekä sovellettavan säännöstön vuoksi. Tästä seuraa niiden mukaan, että nyt käsiteltävän tapauksen merkitykselliset tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla ja tuomioistuinvalvonnan laajuutta valtiontukien alalla koskevaa oikeuskäytäntöä on tulkittu virheellisesti.

43 Toiseksi kun unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut valituksenalaisessa tuomiossa huomioon sitä, että kyseessä olevaa verkkoa ei käytetä kaupallisesti ja että sitä ei ole suunniteltu käytettäväksi kaupallisesti, se ei harjoittanut täysimääräistä valvontaa sen kysymyksen osalta, kuuluiko kyseessä oleva toimenpide SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Kansallisen säännöstön mukaan näet kunnat tarjoavat yhteistyössä itsehallintoalueiden kanssa yksinoikeudella maanpäällisen digitaalisen televisioverkon kautta kulkevien signaalien tukipalvelun. Kyseinen palvelu voidaan tarjota vain alueilla, joita maanpäällinen digitaalinen televisiolähetysverkko ei kata lainkaan, ilman mitään taloudellista vastiketta. Se ei merkitse mitään kilpailun vääristymistä ja on luonnehdittu kansallisessa oikeudessa julkiseksi palveluksi.

44 Kolmanneksi unionin yleinen tuomioistuin oli valittajien mukaan ottanut kansallisen oikeuden ja erityisesti kuninkaan asetuksen nro 944/2005 12. lisäsäännöksen vääristyneellä tavalla huomioon, kun se totesi valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa, että kyseessä olevaa verkkoa voitaisiin käyttää muiden palvelujen kuin maanpäällisen verkon digitaalitelevision tarjoamiseen, vaikka kyseisestä oikeudesta ilmenee selvästi, että mainittua verkkoa voidaan käyttää vain maanpäällisen verkon digitaalitelevisiota varten.

45 Komissio ja SES Astra katsovat, ettei kyseistä valitusperustetta voida ottaa tutkittavaksi. Yhtäältä sillä pyritään riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikoista esittämät arvioinnit. Toisaalta siinä vain toistetaan argumentit, jotka on jo esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

46 Valittajien toinen valitusperuste koskee niitä unionin yleisen tuomioistuimen väitetysti virheellisiä arviointeja, jotka sisältyvät valituksenalaisen tuomion 57, 61 ja 79 kohtaan, siltä osin kuin on kyse kyseessä olevan toiminnan taloudellisesta luonteesta Galiciassa. Näiden arviointien johdosta unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen luonnehtiessaan kyseessä olevan toimenpiteen SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi.

47 Kuten SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ilmenee, muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta. Näin ollen ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston ja arvioimaan sitä sekä arvioimaan selvitysaineistoa. Lukuun ottamatta sitä tapausta, että tämä tosiseikasto ja selvitysaineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen muutoksenhaun yhteydessä harjoittaman valvonnan piiriin (ks. mm. määräys 21.4.2016, Dansk Automat Brancheforening v. komissio, C-563/14 P, ei julkaistu, EU:C:2016:303, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

48 Samoista määräyksistä ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta ilmenee, että valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perusteet ja perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Kyseisissä määräyksissä asetettuja perusteluvaatimuksia ei täytä valitus, jossa vain kerrataan tai toistetaan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, mukaan lukien ne, joiden pohjana olevien tosiseikkojen osalta kyseinen tuomioistuin on nimenomaisesti omaksunut eri näkemyksen, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi erityisesti osoittaa valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella näet tosiasiassa pyritään ainoastaan siihen, että unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan (ks. mm. määräys 21.4.2016, Dansk Automat Brancheforening v. komissio, C-563/14 P, ei julkaistu, EU:C:2016:303, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

49 Ensimmäiseksi on todettava, että valittajat pyrkivät nyt käsiteltävällä valitusperusteella olennaisilta osin juuri toistamalla lähinnä samat perustelut, jotka on jo esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa, kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen ensimmäisen kumoamisperusteen ensimmäistä ja toista osaa tutkittaessa esittämät tosiseikkoja koskevat toteamukset ja arvioinnit. Ne pyrkivät näin tehdessään todellisuudessa siihen, että niiden ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät tosiseikat ja selvitysaineisto tutkitaan uudelleen, osoittaakseen yhtäältä, että Galician itsehallintoalueen harjoittama toiminta liittyi julkisen vallan käyttöön eikä se ollut taloudellista toimintaa, ja toisaalta, että kyseessä oleva toimenpide ei merkinnyt mitään varojen siirtoa.

50 Toiseksi on todettava tosiseikkojen ja kansallisen oikeuden väitetysti vääristyneellä tavalla huomioon ottamisesta, johon valittajat vetoavat, että valittajien on tämän tuomion 47 kohdassa mieleen palautettujen määräysten mukaisesti ilmoitettava täsmällisesti ne seikat, jotka unionin yleinen tuomioistuin on ottanut huomioon vääristyneellä tavalla, ja näytettävä toteen ne arviointivirheet, joiden takia unionin yleinen tuomioistuin on päätynyt niiden ottamiseen huomioon vääristyneellä tavalla. Unionin tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitysaineistoa on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (ks. vastaavasti tuomio 30.11.2016, komissio v. Ranska ja Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, 99 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 Tosiseikkojen vääristyneellä tavalla huomioon ottamista koskevat väitteet on siis hylättävä heti alkuun, koska valittajat eivät ole argumentaatiollaan esittäneet mitään seikkaa, josta ilmenee selvästi, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut tosiseikat huomioon vääristyneellä tavalla.

52 Tämän perusteella toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta.

Kolmas kanneperuste

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

53 Valittajat moittivat kolmannessa valitusperusteessaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se noudattanut perusteluvelvollisuuttaan ja että se teki arviointivirheen vahvistaessaan valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa riidanalaisen päätöksen 113 perustelukappaleen tuen valikoivuuden osalta.

54 Niiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei todennut, missä määrin alueella II sijaitsevissa Galician kunnissa eli kunnissa, jotka käyttävät maanpäällistä teknologiaa, vallitseva tilanne oli rinnastettavissa niissä kunnissa vallinneeseen tilanteeseen, joissa käytetään muita, satelliittiteknologian kaltaisia teknologioita. Tilanteiden rinnastettavuuden tutkinta on kuitenkin välttämätön edellytys tuen valikoivuuden toteamiselle.

55 Komission mielestä kyseinen valitusperuste on tehoton ja joka tapauksessa perusteeton. Se väittää, että jos toimenpidettä, joka ei ole yleinen toimenpide, sovelletaan yksinomaan tiettyyn toimialaan tai tietyn maantieteellisen alueen yrityksiin, valikoivuusedellytys on täyttynyt. Nyt käsiteltävässä tapauksessa on niin, että vaikka tuki olisikin myönnetty teknologianeutraaliuden periaatetta noudattaen, se on kuitenkin edelleen valikoiva toimenpide, koska sitä sovelletaan tiettyyn toimialaan eli lähetystoiminnan alaan eikä kaikkiin taloudellisiin toimijoihin.

56 SES Astra väittää, että kyseisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ja se on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

57 Valittajat arvostelevat kolmannessa valitusperusteessaan valituksenalaisen tuomion 85 kohtaa siltä osin kuin siinä vahvistetaan komission arviointi kyseessä olevan toimenpiteen valikoivuudesta.

58 Edun valikoivuus on yksi SEUT 107 artiklan 1 kohdassa, jossa kielletään tuet, jotka ”suosivat jotakin yritystä tai tuotannonalaa”, tarkoitetun valtiontuen käsitteen osatekijöistä. Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että kyseisen edellytyksen mukaan on ratkaistava, onko tietyssä oikeudellisessa järjestelmässä jokin kansallinen toimenpide omiaan suosimaan ”jotakin yritystä tai tuotannonalaa” verrattuna muihin, jotka ovat kyseisellä ohjelmalla tavoitellun päämäärän kannalta siihen rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa (tuomio 21.12.2016, komissio v. Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, 41 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

59 Lisäksi on huomautettava, että unionin yleisen tuomioistuimen arviointi perustelujen riittävyydestä kuuluu muutoksenhaun yhteydessä unionin tuomioistuimen valvontavallan piiriin (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustrie ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 453 kohta ja tuomio 26.7.2017, neuvosto v. Hamas, C-79/15 P, EU:C:2017:584, 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Tältä osin SEUT 296 artiklassa edellytettyjen perustelujen on oltava kyseisen toimen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmettävä toimen toteuttaneen toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että toimivaltainen tuomioistuin voi tutkia toimenpiteen laillisuuden (tuomio 8.3.2017, Viasat Broadcasting UK v. komissio, C-660/15 P, EU:C:2017:178, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Unionin tuomioistuin on todennut tukitoimenpiteen valikoivuutta koskevan edellytyksen tutkinnasta, että tämä tutkinta on perusteltava riittävästi kattavan tuomioistuinvalvonnan mahdollistamiseksi erityisesti toimenpiteestä hyötyvien toimijoiden tilanteen ja toimenpiteen ulkopuolelle jäävien toimijoiden tilanteen rinnastettavuuden osalta (tuomio 21.12.2016, komissio v. World Duty Free Group SA ym., C-20/15 P ja C-21/15 P, EU:C:2016:981, 94 kohta).

60 Nyt käsiteltävässä tapauksessa unionin yleinen tuomioistuin vastasi valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa valittajien ensimmäisessä oikeusasteessa esittämään väitteeseen, jonka mukaan kyseessä olevan toimenpiteen valikoivuutta koskeva perustelu, sellaisena kuin se sisältyi riidanalaisen päätöksen 113 perustelukappaleeseen, on puutteellinen. Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi tuon väitteen, koska kyseisessä perustelussa todettiin, että toimenpide hyödyttää ainoastaan lähetystoiminnan alaa ja kyseisellä alalla mainittu toimenpide koskee ainoastaan yrityksiä, jotka toimivat maanpäällisen verkon markkinoilla.

61 Tässä päättelyssä on oikeudellinen virhe. Riidanalaisen päätöksen perusteluissa ei näet ole sen enempää kuin valituksenalaisen tuomion perusteluissakaan mitään mainintaa, jonka nojalla voidaan ymmärtää, mistä syistä olisi katsottava, että lähetystoiminnan alalla toimivat yritykset ovat muilla aloilla toimiviin yrityksiin rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa tai että maanpäällistä teknologiaa käyttävät yritykset ovat tällaisessa tilanteessa muita teknologioita käyttäviin yrityksiin nähden. Komission väite, jonka mukaan tältä osin ei ollut tarvetta esittää mitään perusteluja, koska valikoivuutta koskeva edellytys täyttyy automaattisesti, jos toimenpidettä sovelletaan yksinomaan

yhteen toimialaan tai tietyn maantieteellisen alueen yrityksiin, ei voi menestyä. Unionin tuomioistuin on näet todennut, että toimenpide, jota sovelletaan vain yhdellä toimialalla tai vain osaan kyseisen alan yrityksistä, ei ole välttämättä valikoiva. Toimenpide on näet valikoiva vain silloin, kun se tuottaa tietyssä oikeudellisessa järjestelmässä edun joillekin yrityksille verrattuna muihin yrityksiin, jotka toimivat muilla aloilla tai samalla alalla ja jotka ovat järjestelmällä tavoitellun päämäärän kannalta tarkasteltuna toisiinsa rinnastettavassa tosiasiallisessa ja oikeudellisessa tilanteessa (tuomio 21.12.2016, komissio v. Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, EU:C:2016:971, 58 kohta).

62 Tällainen perustelujen puuttuminen merkitsee olennaisten menettelymääräysten rikkomista ja estää siten unionin tuomioistuimia harjoittamasta valvontaansa.

63 Tämän perusteella kolmas valitusperuste on hyväksyttävä.

Neljäs valitusperuste

64 Valittajat vetoavat neljännessä valitusperusteessaan oikeudelliseen virheeseen, joka on tehty tulkittaessa SEUT 14 artiklaa, SEUT 106 artiklan 2 kohtaa ja pöytäkirjaa N:o 26 yleistä etua koskevista palveluista. Kyseinen valitusperuste jakautuu kolmeen osaan.

Ensimmäinen osa

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

65 Nyt käsiteltävän valitusperusteen ensimmäinen osa perustuu oikeudelliseen virheeseen siltä osin kuin on kyse jäsenvaltioilla olevasta harkintavallasta määritellä kyseessä oleva yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu.

66 Valittajien mielestä unionin yleinen tuomioistuin teki kyseisen oikeudellisen virheen valituksenalaisen tuomion 99, 101 ja 111 kohdassa, kun se katsoi, että maanpäällisen verkon käyttöä ei ollut määritelty yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi ensimmäisessä Altmark-edellytyksessä tarkoitetulla tavalla. Ne väittävät tältä osin, että unionin yleinen tuomioistuin vain piti lähtökohtaisesti mahdottomana, että kyseinen käyttö voitaisiin määritellä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi, analysoimatta niitä erityisiä olosuhteita, jotka olivat ominaisia alueella II olevalle infrastruktuurille, ja etenkin, voitiinko kyseistä infrastruktuuria käyttää kaupallisesti.

67 Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin vain tarkasteli valituksenalaisen tuomion 100–105 kohdassa televiestintää koskevia kansallisia lakeja ottamatta huomioon sitä, että julkisen palvelun tehtävä on unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti määritelty erilaisilla toisiaan seuranneilla virallisilla toimilla ja etenkin kuninkaan asetuksen nro 944/2005 12. lisäsäännöksellä, jossa säännellään alue- ja paikallisviranomaisten puuttumista julkisen palvelun tarjoamiseen, sekä valtion, Galician itsehallintoalueen ja Galician kuntien välisillä yhteistyösopimuksilla. Unionin yleinen tuomioistuin erehtyi siis kyseessä olevan palvelun todellisen luonteen osalta.

68 Unionin yleinen tuomioistuin virheellisesti vain totesi, että maanpäällisen verkon käyttöä ei ollut määritelty kansallisessa oikeudessa julkiseksi palveluksi, ottamatta huomioon niitä erityisiä olosuhteita, jotka olivat ominaisia Galician alueella II olevalle infrastruktuurille. Valittajat korostavat lisäksi, että niiden yksiköiden osalta, joille julkisen palvelun tehtävä annetaan, kansallisessa oikeudessa yksilöidään selvästi, että kyseinen tehtävä on annettu kunnille, jotka toimivat yhteistyössä Galician itsehallintoalueen kanssa. Valittajat huomauttavat lopuksi siitä, onko julkisen palvelun velvoitteet todellakin määritelty kansallisessa oikeudessa, että kuninkaan asetuksen 944/2005 12. lisäsäännöksessä

täsmennetään, että palvelu, jonka tarjoaminen annetaan alueellisten viranomaisten tehtäväksi, on maanpäällisen verkon digitaalitelevision lähetyspalvelu kansalaisille kansallisessa säännöstössä vahvistetuin edellytyksin.

69 Näin tehdessään unionin yleinen tuomioistuin jätti huomiotta jäsenvaltioilla olevan harkintavallan ja liikkumavaran yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua määriteltäessä.

70 Komissio ja SES Astra ovat sitä mieltä, että nyt käsiteltävän osan tueksi esitetyt argumentit on osittain jätettävä tutkimatta ja ne ovat osittain tehottomia.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

71 Valittajat moittivat neljännen valitusperusteensa ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se teki kansallisen oikeuden arvioinnissa useita virheitä, joiden johdosta se jätti huomiotta sen, että maanpäällisen digitaalisen televisioverkon tukipalvelu on määritelty kansallisessa oikeudessa selvästi julkiseksi palveluksi 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark (C-280/00, EU:C:2003:415) tarkoitetulla tavalla.

72 On huomautettava, että tämän tuomion 50 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun valituksen yhteydessä tutkitaan unionin yleisen tuomioistuimen arviointi kansallisesta oikeudesta, unionin tuomioistuin on toimivaltainen tutkimaan vain sen, onko kansallinen oikeus otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Tältä osin vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitysaineistoa on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen.

73 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi nyt käsiteltävässä tapauksessa valituksenalaisen tuomion 99 kohdassa argumentaation, jolla valittajat väittivät, että komissio oli todennut virheellisesti, ettei ensimmäinen Altmark-edellytys ollut täyttynyt sen vuoksi, ettei maanpäällisen verkon käyttöä koskevaa palvelua ollut määritelty selvästi julkiseksi palveluksi. Valituksenalaisen tuomion 98 kohdasta ilmenee, että kyseinen argumentaatio perustui olennaisilta osin siihen, että Espanjan televisio ja televisiolähetysten tukipalvelu ovat Espanjan lainsäädännön mukaan julkisia palveluja.

74 On kuitenkin todettava, että valittajat vain arvostelevat sen varjolla, että ne väittävät unionin yleisen tuomioistuimen syyllistyneen kyseistä lainsäädäntöä arvioidessaan useisiin oikeudellisiin virheisiin ilman, että ne vetoaisivat kuitenkaan mihinkään vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen, sitä tulkintaa, jonka unionin yleinen tuomioistuin omaksui kansallisesta oikeudesta ja erityisesti kuninkaan asetuksen 944/2005 12. lisäsäännöksestä etenkin valituksenalaisen tuomion 100–102 kohdassa, jotta kyseinen tulkinta korvattaisiin vaihtoehtoisella tulkinnalla ja jotta näin ollen tosiseikat arvioitaisiin uudelleen. Ne eivät pyri millään tavalla osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin olisi esittänyt toteamuksia, jotka ovat selvästi ristiriidassa kyseisen kansallisen oikeuden sisällön kanssa, tai että unionin yleinen tuomioistuin olisi antanut kansalliselle oikeudelle ulottuvuuden, jota sillä ei selvästikään ole asiakirja-aineistoon nähden.

75 Tämän perusteella valittajien väite, joka perustuu kansallisen oikeuden arvioinnissa tehtyihin arviointivirheisiin, on jätettävä tutkimatta.

76 Siltä osin kuin valittajat väittävät myös, että unionin yleisen tuomioistuimen arviointi on johtanut siihen, että tämä on kieltänyt harkintavallan, joka jäsenvaltioilla on määritellä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvät palvelut, on lisäksi todettava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi nimenomaisesti valituksenalaisen tuomion 95 kohdassa, että näillä jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta kyseisen määritelmän osalta, ja näin ollen, että komissio voi asettaa kyseenalaiseksi sen, miten jäsenvaltio on määritellyt kyseiset palvelut, ainoastaan silloin, kun on kyse ilmeisestä virheestä.

77 Kuten valittajat ovat lisäksi myöntäneet, unionin yleinen tuomioistuin totesi tältä osin valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa, että sen on valvonnassaan varmistettava kuitenkin tiettyjen vähimmäisvaatimusten noudattaminen, joita ovat muun muassa viranomaisten toimi, jolla kyseisille toimijoille annetaan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua koskeva tehtävä, ja tuon tehtävän yleisluonteisuus ja velvoittavuus.

78 Kuten julkisasiamies on kuitenkin ratkaisuehdotuksensa 136 kohdassa korostanut, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 110 kohdassa, etteivät valittajat ole missään vaiheessa kyenneet määrittämään, mitkä julkisen palvelun velvoitteet olisi annettu maanpäällisen digitaalisen lähetysverkon käyttäjien tehtäväksi joko Espanjan lainsäädännössä tai käyttöä koskevilla sopimuksilla, eivätkä ne ole varsinkaan näyttäneet sitä toteen.

79 Valittajien väitettä, joka perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin on lähtökohtaisesti sulkenut pois sen, että maanpäällisen verkon käyttö voitaisiin määritellä yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi, on siis pidettävä perusteettomana.

80 Näin ollen on katsottava, että neljännen valitusperusteen ensimmäinen osa on osittain jätettävä tutkimatta ja se on osittain perusteeton.

Toinen osa

– Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

81 Nyt käsiteltävän valitusperusteen toinen osa perustuu siihen, että unionin yleinen tuomioistuin on väitetysti soveltanut väärin ilmeisen virheen rajoja tutkiessaan kansallista oikeutta, jossa kyseessä oleva yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu on määritelty.

82 Valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se teki valituksenalaisen tuomion 112 kohdassa oikeudellisen virheen, kun se vain vahvisti riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleen sisällön, jonka mukaan tietyn tukiverkon käytön eli tässä tapauksessa maanpäällisen verkon käytön määritteleminen julkiseksi palveluksi olisi ollut Espanjan viranomaisilta selvä virhe. Unionin yleinen tuomioistuin ei arvioinut, onko kyseessä olevaa yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua määriteltäessä tehty olennainen virhe, ja se vain totesi, ettei kyseistä palvelua ollut määritelty selvästi ja täsmällisesti.

83 Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin jätti siis huomiotta, että jäsenvaltiot voivat harkintavaltansa nojalla valita yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen varsinaisen toteutustavan, joka tässä tapauksessa oli maanpäällinen lähetysverkko. Valittajat tuovat tältä osin esiin ristiriidan 26.11.2015 annetun tuomion Comunidad Autónoma del País Vasco ja Itelazpi v. komissio (T-462/13, EU:T:2015:902) 78 kohdan kanssa, jossa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio oli todennut riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleessa virheellisesti, että Espanjan viranomaiset olivat tehneet ilmeisen virheen kyseessä olevan yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvän palvelun määrittelyssä. Valittajat väittävät siis, että koska relevanteilla markkinoilla oli kyseisellä alueella markkinahäiriö, koska oli olemassa yleinen etu ja koska merkityksellisen kansallisen lainsäädännön tavoitteena oli varmistaa palvelun yleisluonteisuus, kyseisen palvelun määritelmä sisälsi seikat, jotka olivat välttämättömiä sen määrittelemiseksi yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyväksi palveluksi.

84 Komissio ja SES Astra katsovat, ettei nyt käsiteltävää osaa voida ottaa tutkittavaksi.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

85 Valittajat arvostelevat neljännen valitusperusteensa toisessa osassa lähinnä valituksenalaisen tuomion 112 kohtaa, jossa unionin yleinen tuomioistuin totesi, että riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaleesta ilmenee, että maanpäällisen verkon käytön määritteleminen julkiseksi palveluksi on Espanjan viranomaisilta selvä virhe.

86 On korostettava, että nyt käsiteltävä osa on uusi argumentti, jota ei ole annettu unionin yleisen tuomioistuimen arvioitavaksi ja jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset siis puuttuvat muutoksenhaun yhteydessä.

87 Valituksenalaisen tuomion 112 kohdasta ilmenee, että valittajat eivät ole riitauttaneet riidanalaisen päätöksen 121 perustelukappaletta.

88 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan unionin tuomioistuin on muutoksenhakumenettelyssä toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, joka on tehty ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyistä perusteista (määräys 16.2.2017, Monster Energy v. EUIPO, C-502/16 P, ei julkaistu, EU:C:2017:139, 5 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

89 Nyt käsiteltävän osan tueksi esitetty argumentti on siis jätettävä tutkimatta.

Kolmas osa

– *Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat*

90 Nyt käsiteltävän valitusperusteen kolmas osa perustuu oikeudelliseen virheeseen siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin on ottanut vääristyneellä tavalla huomioon kansallisen oikeuden säännöksen eli Espanjan telemarkkinaneuvoston yleiskirjeen 1/2010, joka on valittajien mukaan kyseessä olevan palvelun luonnetta arvioitaessa huomioon otettava seikka.

91 Valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa hylännyt niiden yleiskirjeeseen 1/2010 perustuvan argumentin sillä perusteella, ettei kyseistä yleiskirjettä ollut toimitettu sille. Tästä seuraa valittajien mukaan ristiriita niiden kyseisen kohdan muiden perustelujen kanssa, jotka koskevat kysymystä kansallisen oikeuden tulkinnasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksestä, mikä johtaa valittajien puolustautumisoikeuksien loukkaamiseen. Valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin toteutti prosessinjohtotoimenpiteen, jotta komissio toimittaisi tiettyjä kansalliseen oikeuteen sisältyviä seikkoja, joihin kyseinen yleiskirje ei kuulunut. Ne korostavat, että asianosaiset eivät ole riitauttaneet yleiskirjeen sisältöä ja sitovuutta. Lopuksi se, että maanpäällisen digitaalisen televisioverkon tukipalvelu on jätetty yleiskirjeen 1/2010 soveltamisalan ulkopuolelle, merkitsee, että kyseistä palvelua on pidettävä julkisena palveluna.

92 Komissio katsoo, että siltä osin kuin valittajat myöntävät, että kyseessä olevan palvelun määrittelemistä julkiseksi palveluksi ei ole toistettu yleiskirjeessä 1/2010, on vaikea ymmärtää, miltä osin väitetty kansallisen oikeuden vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen olisi merkityksellistä. Valittajat eivät myöskään totea, mistä kyseinen vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen muodostuu. Unionin yleinen tuomioistuin ei joka tapauksessa ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä valituksenalaisen tuomion 109 kohdassa.

93 SES Astra on sitä mieltä, että kyseinen osa on jätettävä tutkimatta, sillä valittajat eivät ilmoita miltä osin yleiskirjeen 1/2010 soveltaminen on merkityksellistä valituksenalaisen tuomion kumoamiseksi.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta*

94 Valittajat moittivat kolmannessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se hylkäsi virheellisesti niiden yleiskirjettä 1/2010 koskevan argumentaation sillä perusteella, ettei yleiskirjettä ollut esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa, vaikka unionin yleinen tuomioistuin olisi voinut pyytää esittämään mainitun yleiskirjeen.

95 Tämä osa on tehoton. Valituksenalaisen tuomion 109 kohdasta näet ilmenee, että unionin yleinen tuomioistuin ei vain hylännyt yleiskirjeeseen 1/2010 perustuvaa valittajien argumentaatiota sillä perusteella, ettei yleiskirjettä ollut esitetty unionin yleisessä tuomioistuimessa, vaan se totesi toissijaisesti, että kyseinen argumentaatio ei osoittanut, että maanpäällisen verkon käyttöä koskeva palvelu oli määritelty julkiseksi palveluksi 24.7.2003 annetussa tuomiossa Altmark (C-280/00, EU:C:2003:415) tarkoitetulla tavalla. Valittajat eivät esitä kuitenkaan mitään konkreettista argumenttia, jolla tuo toteamus kyseenalaistetaan.

96 Koska kolmas valitusperuste on hyväksytty, valituksenalainen tuomio on tämän perusteella kumottava.

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa

97 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisen kohdan toisen virkkeen mukaan on niin, että jos muutoksenhaku katsotaan aiheelliseksi, unionin tuomioistuin voi silloin, kun unionin yleisen tuomioistuimen päätös kumotaan, ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen. Esillä olevassa asiassa tilanne on näin.

98 Tässä yhteydessä on riittävää todeta, että tämän tuomion 60–62 kohdassa esitetyistä syistä riidanalainen päätös on kumottava olennaisten menettelymääräysten rikkomisen vuoksi.

Oikeudenkäyntikulut

99 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus hyväksytään ja unionin tuomioistuin itse ratkaisee riidan lopullisesti, se tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

100 Koska valittajien valitus on hyväksytty ja riidanalainen päätös on kumottu, valittajien vaatimusten mukaan on määrättävä, että komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja sen on lisäksi korvattava valittajille tämän valituksen käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut sekä niille ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

101 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 140 artiklan 3 kohdan nojalla SES Astra vastaa väliintulijana sille unionin yleisessä tuomioistuimessa ja unionin tuomioistuimessa aiheutuneista omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Unionin yleisen tuomioistuimen 26.11.2015 antama tuomio Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal vastaan komissio (T-463/13 ja T-464/13, ei julkaistu, EU:T:2015:901) kumotaan.

2) Valtiontuesta SA.28599 (C 23/2010 (ex NN 36/2010, ex CP 163/2009)), jota Espanjan kuningaskunta on myöntänyt maanpäällisen verkon digitaalitelevisiolle syrjäisillä ja vähemmän kaupungistuneilla alueilla (Castilla-La Manchan ulkopuolella), 19.6.2013 annettu komission päätös 2014/489/EU kumotaan.

3) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan Comunidad Autónoma de Galicialle ja Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA:lle (Retegal) tämän valituksen käsittelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut ja niille ensimmäisessä oikeusasteessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

4) SES Astra SA vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset